

	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE ANALİZİ, KIYASLAMA RAPORU, GELECEK SENARYOLARI VE DEĞİŞİM PLANI	Doküman No	RPR-0003
		Yayın Tarihi	27.11.2024
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	-
		Son Gözden Geçirme Tarihi	-

Bu çalışma; dünyada ve Türkiye’de üniversitelerin tarihi gelişimi ve yeni konumlarından hareketle, Çağ Üniversitesinin konumunu belirlemeye çalışmakta, kıyaslama yapmakta ve gelecekle ilgili riskleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

A. DÜNYADAKİ DURUM

Eğitim, geniş anlamı ile, bireylerin yetiştirilmesi, alanları ile ilgili, teorileri bilme ve eleştirel yaklaşabilme, analiz ve sentez yeteneklerinin geliştirilmesi, bağımsız düşünebilme, karar verebilme ve toplumsal gelişmeye ekonomik, sosyal ve kültürel katkı sağlayabilecek bilgi ve becerilerle donanabilme yeteneklerinin kazanılması, veri toplama ve analizi, liderlik nitelikleri kazanma ve ekip çalışması yapabilme olarak tanımlanırsa, herhangi bir eğitim programının bu nitelikleri kazandırabilme kapasitesi de sorgulanır olmalıdır. Bireysel gelişmeden toplumsal davranışlara geçişin nitelikleri, eğitimle sağlanabilmelidir. Eğitilen birey, geliştirdiği niteliklerini üretim yaparak kullanma becerisini kazanabilmiş olmalıdır. Eğitim, dar anlamı ile de işgücünün eğitilerek ekonomik kalkınmaya katkı sağlamasının sağlanması olarak algılanır. Yetişmiş işgücünün olduğu bir ortamda, yerli ve yabancı yatırımcılar daha kolaylıkla iş gücü bulacaklarını düşünerek yatırım kararlarını alırlar. Hatta aynı ülke içinde bölgeler arası kalkınmışlık düzeyi farklılıklarından bir tanesi de bölgesel işgücünün ne kadar eğitilmiş olduğudur.

Eğitim denilince, genellikle, belirli bir yaştaki çocuk ve genç nüfusun okullarda eğitim-öğretim görmeleri düşünülürse de, buna, işbaşında eğitimle çalışanlara yeni becerilerin kazandırılması, iş değiştirmek isteyenlere yeni beceriler kazandırılması ve nihayet işsizlere beceri kazandıracak eğitimleri de düşünmek gerekir. Toplumun eğitim seviyesi arttıkça ekonomik, sosyal ve kültürel gelişme, toplumsal barış ve demokrasinin yerleşme ve derinleşmesinin sağlandığı da gözlemlendiğine göre; eğitim, yarattığı dışsallık ile bütün topluma ve giderek bütün insanlığa yayılacaktır.

Üniversitelerin tarih içinde geçirdiği aşamalarda ortak noktaları; doğanın ve toplumun anlaşılması, üretim sistemlerinin anlaşılması, teknolojinin geliştirilmesi, bunlar arasındaki ilişkinin anlaşılması, bütün bu işlevleri yerine getirebilmek için bilimsel ve teknik bir kadronun sürekli olarak yetiştirilmesidir. Tarihi süreç içinde akademi fonksiyonlarını yerine getirecek seçili bir azınlığın görece özgür düşünme ve bilgiye ulaşabilme konusunda serbest olduğunu unutmamak gerekir.

“Üniversite” deyince üç çağırım akla gelmektedir:

- Bir uzmanlıkta derinleşmek, eğitim öğretimi bir mesleğin ileri düzeyde bilgi becerilerini edinme;
- Daha serbest olma, serbest yaşam, bireyin daha serbest hareket etmesini sağlaması. Üniversite, insanın bilgi arayışı ve bilgi üretme boyutu ile ilgilidir ve insanın bilgi arayış ve bilgi ve bilince dayalı yaşamının en önemli parçasıdır.
- Araştırma ve bilgi, san’at ve felsefe yapmadır. Eğitim öğretimi de bilimin ne olduğu ve araştırmanın nasıl yapılacağına yönelik bir eğitim öğretimdir. Mevcut ihtiyaca yönelik mesleki kariyer yeri değildir. Mesleki eğitim öğretimi farklı bir şekilde çözülmesi gerekmektedir.

5. İçinde yaşadığımız döneme damgasını vuran küreselleşme, aslında, tarih içinde değişik süreçler/aşamalar geçirmiştir. Şimdi de bu süreçlerden birisi yaşanmaktadır. Bu süreç, 1970’li yıllarda başlayan; küresel ticaretin serbestleşmesi, küresel finansal serbestleşme ve bunları adeta tamamlayacak şekilde Sovyetler Birliğinin çözülerek dünyanın tek kutuplu bir hal alması şeklinde devam etmektedir. Mal ve belirli hizmet ticaretinin serbestleşmesinin, ülkelerin iktisadi refahlarını arttıracığı (belirli durum ve ülkeler için geçerli oldu) söylemi, finansal serbestleşme, yeni finansal araçların geliştirilmesi ve bilişim ve elektronik gelişmelerin katkısı ile gelişti. Küreselleşme kavramı ve ulus devletin geleneksel yapısının tartışmalı hale gelmesi sonucu uluslararası rekabetin önünde “maliyet unsuru” olarak görülen sosyal devlet ve kazanılmış bazı sosyal hakların aşınması da bu döneme denk geldi. Piyasa ekonomisi anlayışı neredeyse bütün dünyada hükümünü sürmeye başladı.

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü

	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE ANALİZİ, KIYASLAMA RAPORU, GELECEK SENARYOLARI VE DEĞİŞİM PLANI	Doküman No	RPR-0003
		Yayın Tarihi	27.11.2024
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	-
		Son Gözden Geçirme Tarihi	-

6. Kıta Avrupa'sı başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde yaşam süresinin uzaması ve yaşlanma, hem sosyal hakları (emeklilik, sağlık gibi) hem de işsizliği beraberinde getirdi. Gelişmiş ülkelerde işsizlik ısrarlı ve yapışkan bir şekilde yüzde 10 seviyesinin altına inmez oldu. Dahası, bu işsizler içinde üniversite mezunu gençlerin sayısı ve oranı arttı. İşsizlik süreleri uzadı, hiç iş bulamayan genç sayısı yükseldi. Bunlara, gerek Avrupa ve gerek ABD ve Kanada gibi gelişmiş ülkelere yönelik kaçak iş gücü göçü de eklendi. Uzakdoğu ülkelerinin sunduğu cazip avantajlar (ucuz iş gücü, pazar büyüklüğü, vergi ve yatırım teşvikleri gibi) sermaye yatırımlarının, bu avantajları sağlayamayan Avrupa ve ABD'den bu bölgeye kaymasına da yol açtı.

7. Dünyada yeni kalkınma bölgelerinin (Çin, Hindistan, Brezilya, Türkiye gibi) oluşması, üretim ve işgücünde kaymalara yol açtı ve bunlara çevre sorunları (çevre kirliliği, küresel ısınma gibi) sorunlar da eklendi.

8. Bütün bu sorunlar, üniversiteleri de etkiledi. Ancak üniversitelerin oluşan yeni durumu (mal ve hizmet ticaretinin serbestleşmesi, finansal serbestleşme, yeni kalkınma odaklarının oluşması, işsizlik ve özellikle genç işsizliği ve çevre sorunları) algılayarak pozisyonunu belirleyebilmesi kolay olmadı, gecikerek oldu ya da oluyor. Avrupa Birliğinde yürütülen Bologna Sürecini, bu açıdan da anlamak gerekir.

9. Üniversitelerin anlaması ve uyum göstermesi gerek denilen konunun en önemli yanlarından bir tanesi, araştırma bütçelerindeki değişim oldu. Bu bütçelerin küresel olarak üniversiteler, kamu ve özel sektör araştırma kurumları arasında dağıldığı kabul edilirse; üniversiteler, bütün dünyada bu bütçelerin yarısından çoğunu uzun yıllar tek başına kullandı. Ancak küreselleşme ile birlikte bu dağılım üniversiteler aleyhine değişmeye, özel sektörün araştırmalardaki payı artmaya başladı. Bu durum, özel sektörün hemen ticarileştirilebilecek ürünler üzerinde araştırma ve geliştirme harcamalarını arttırdı, başarılı örnekler, başka şirketleri de araştırma ve geliştirme yapmaya teşvik etti. Üniversiteler bu konularda refleks gösteremediler, ya da, bazıları, özellikle ABD üniversiteleri, özel sektörle bu alanda işbirliğine gitmeye başladı. (Türkiye'deki yansımalarından bir tanesi Teknoparklar şeklinde oldu). Uzun yıllar, on yıllar, hatta asırlar boyunca oluşmuş universal yapı, bu değişime ayak uydurmakta (ya da bu değişimin gittiği yönü anlamak ve anlatmakta) ağır kaldı. Ticarileşen buluş ve ürün geliştirmelere karşılık temel bilimlerde yapılan araştırmalar için kaynak bulmak zorlaştı. Bir zamanlar ABD'nin National Science Foundation tarafından desteklenen projelerde bile gerilemeler oldu. Böylece, bilim açısından ciddi bir tehdit ortaya çıktı: Temel bilimlerdeki araştırma eksikliği. Bu araştırmaların sadece kamu kaynakları ile desteklenebilmesi ise, son yıllarda yaşanan iktisadi krizler ve bu krizlerin getirdiği kamu harcamalarının kısılması tehdidi ile karşı karşıya kaldı. Buna, beklenmedik şekilde ortaya çıkan COVID-19 pandemi döneminin yarattığı durgunluk ta eklendi. Kamu kaynaklarından öğrencilere sağlanan bursların azalması, yaratıcı ve parlak öğrencilerin üniversitelere ve özellikle temel bilimlere yönelmesini yavaşlattı. (Türkiye'de de son bir-iki yıldır üniversitelerin temel bilimlerle ilgili kontenjanlarında büyük boşluklar oluştu).

10. Üniversiteler, artık ilk kuruldukları dönemlerdeki gibi, seçili bir azınlığın bilgiye ulaşabilmesini sağlayan kurumlar olma ayrıcalığını terk ettiler. Özellikle 20. yüzyılın toplumsal olayları, gençleri, kitleler halinde üniversitelere yönlendirdi. Her kesimden insan üniversiteye ulaşabildi. Üniversiteleşme oranı, Türkiye gibi ülkelerde de arttı. Üniversiteler arasındaki kalite farkları ön plana çıktı, bazı üniversiteler, güncel değişim ile "marka" haline geldi. Ancak çağımızın bilişim alanındaki gelişmeleri, üniversitelere yeni bir tehdit oluşturmaya başladı. Bilgiye ulaşım o kadar kolay ve çeşitlilik kazandı ki, geleneksel universal eğitim yine tartışılı hale geldi. Üniversitelerin, bilgiye ulaşmada zaman zaman ağır kaldıkları, öğrencilerin her şekilde bilgiye ulaşabildiği ve üniversitelerin nerede ise öğrencilerin bir araya gelerek sosyalleştikleri bir alan haline dönüştüğü tartışılır oldu.

11. Teknoloji, çalışma biçimlerini ve iş kültürünü ciddi olarak değiştirmektedir. COVID-19 pandemisi sırasında evden/uzaktan/çevrimiçi çalışma zorunluluğu, bir anda ofis ve işyerlerinde çalışma sorgulanır hale gelmiştir. Günümüzde yapay zeka, bir çok iş kolunun kullandığı/kullanmakta olduğu ya da kullanmaya

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü

	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE ANALİZİ, KIYASLAMA RAPORU, GELECEK SENARYOLARI VE DEĞİŞİM PLANI	Doküman No	RPR-0003
		Yayın Tarihi	27.11.2024
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	-
		Son Gözden Geçirme Tarihi	-

hazırlandığı bir alan olmaya başlamıştır. Dünya Ekonomi Formu tarafından “Mesleklerin Geleceği 2023” çalışması da önümüzdeki dört yıl içinde ihtiyaç duyulacak iş kollarını; “yapay zeka ve makine öğrenme uzmanı, sürdürülebilirlik uzmanı, iş zekası uzmanı, bilgi güvenlik uzmanı, FinTech mühendisi, veri uzmanı, robotik mühendis, büyük veri uzmanı, tarımsal donanım uzmanı, dijital dönüşüm uzmanı, Blockchain uzmanı, kuantum hesaplama, 5G ve 6G uzmanı ve e- ticaret uzmanı” olarak belirlemiştir. Bu çalışma, işverenler ve çalışanlarla yapılan anketlere dayanmaktadır. Dolayısı ile bu meslek grupları “analitik düşünebilen, teknolojiye kolayca uyum sağlayan, yeni teknolojileri eğitimle öğrenebilen ve yaratıcı” elemanları talep etmektedir.

Bu gelişmeler potansiyel olarak iktisadi bolluğa yol açacak; iletişimde, küresel ağlarda büyük ilerlemeler yapacaktır. Kuantum hesaplaması karmaşık hesaplamaları kolaylaştırırken, biyo-bilgi tıbbi araştırmaları ilerletecektir. Böylece kişileştirilmiş (ve dolayısıyla verimli) sağlık hizmetleri, kişileştirilmiş finansal hizmetler, yaşamımızı daha kolay hale getirmektedir ve getirecektir. Ancak, şimdiye kadar bildiğimiz bilgiler ve sanayilerin değişeceğini de kabul etmek gerekecektir.

B. TÜRKİYE’DE DURUM

12. Türkiye de küreselleşme sürecine 1980 sonrasında katıldı. Bu süreçte dış ticaretin önemi arttı, önemli özelleştirmeler gerçekleştirilerek kamunun ekonomik yapıdaki payının azaltılmasına çalışıldı, özel sektör ön plana çıkarıldı. 1980 sonrası dönemin yaklaşık 25 yılı yüksek enflasyon koşullarında yaşandı ve toplumun iktisadi ve sosyal değer yargıları enflasyonla birlikte aşındı. Gelir dağılımı iyice bozuldu, işsizlik ve genç işsizlik arttı. Güneydoğu sorunu toplumu her yönü ile meşgul ederken önemli iç göçler yaşandı.

Bu ortamda üniversitelerimiz dünyada üniversitelerin yaşadığı sorunlara ek olarak Türkiye’ye özgü sorunlarla da karşı karşıya kaldılar. Son 20 yılda üniversite sayısında (kamu ve vakıf olarak) artışlar sonucu, önemli bir kapasite yaratılabildi, nerede ise, her lise mezununa bir üniversite koltuğu ayrılabilir hale geldi. Ancak bu üniversitelerin çoğunun nerede ise birbirlerinin kopyası olmaları, yeni bölümleri kurmakta yavaş kalmaları, “kurucu üniversitelerin” yeni üniversitelere kendi yapılarını aşılması, yeni üniversitelerin bütçelerinin önemli kısmının inşaatla harcanması ve tabii ki yeterli öğretim elemanı eksikliği, önümüzdeki orta vadeli dönemin (5-10 yıl) en önemli sorunu olmaya aday hale getirdi. Bu süre geçtiğinde ve yeni üniversitelerin inşaatları tamamlanıp öğretim elemanı kadroları da dolduğunda, ortaya nasıl bir yapının çıktığını göreceğiz. Ancak son birkaç yıldır ilan edilen üniversite kontenjanlarının doldurulamaması, dikkatle izlenmesi gereken bir konu haline geldi. Bazı önemli ve acil adımların (bilimsel özerklik, programların bu anlayışla yeniden düzenlenmesi, üniversitelerde kalite garantisi ve akreditasyon gibi konularda adımlar atılması, üniversitelerin bilim, sanat, estetik, spor, kültür gibi entelektüel alanlarda yeniden düzenlemelere gitmeleri, tarım, sanayi, hizmetler, eğitim ve sağlık, ticari yaşam, bankacılık ve finans gibi konularda doğrudan katkı sağlayıp bu alanlarda dramatik değişiklikler yapacak ve hızlı kalkınmayı sağlayacak bir yapılanmaya girmesi ve nihayet daha katılımcı bir yapıya yönelmesi) yönünde gösterdiği zafiyetlerle üniversitelere doğru azalan ilgi arasındaki ilişkileri araştırmak, herhalde, akademinin en güncel gündemini oluşturmaktadır.

13. Türkiye’de ve diğer ülkelerde üniversitelerin yeni duruma karşı aldığı önlemler, şimdilik, kendi içlerinde yeniden yapılanmaya çalışma, kamu dışı kaynaklara ulaşmaya çalışma, üniversite-sanayi işbirliğini arttırarak buradan kaynak sağlamaya çalışma ve ulusal ve uluslar arası akademik işbirliklerini arttırma, bu açıdan bakıldığında, öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliğini teşvik etme ve bazı iç tasarruf tedbirleri almak oldu. Ancak, araştırma ve geliştirme çalışmalarının biraz önce belirtilen temel bilimlere doğru yönelmesi konusunda henüz somut bir çaba görülmedi. Dahası, üniversitelerin, burada anlatılmaya çalışılan gelişmeler/ tehditlere karşı bir strateji geliştirme yönündeki gecikmeleri devam etmektedir ve üniversiteler gelişmelerin arkasında kalmaktadırlar.

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü

**ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE
ANALİZİ, KIYASLAMA
RAPORU, GELECEK
SENARYOLARI VE DEĞİŞİM
PLANI**

Doküman No	RPR-0003
Yayın Tarihi	27.11.2024
Revizyon Tarihi	-
Revizyon No	-
Son Gözden Geçirme Tarihi	-

14.Son yıllarda, Avrupa Birliği (AB) ile ilgili olarak yapılan tartışmalarda, Avrupa'nın yaşlanan nüfusu ve 2030'lu yıllarda nüfus azalması sorunu ile karşı karşıya kalacağı için Türkiye'nin genç ve dinamik nüfusunun adeta kurtarıcı olacağı, AB'nin Türkiye'ye duyduğu ilginin bir nedeninin de bu olduğu iddia edilmektedir. Bu tartışmalardan çıkarılabilen sonuç, Türkiye'nin Avrupa'nın kalkınması için nüfus ihraç edebileceğidir. Ancak işgücümüzün niteliğine bakıldığında, bunların çok azının Avrupa'da şansı olabileceği, nitelikli işgücünün Avrupa'ya gitmesi durumunda Türkiye'nin kalkınmasını nasıl sürdürebileceği, Türkiye'nin eğitimi için kıt kaynaklarını ayırdığı nüfusun niçin Avrupa'ya gönderileceği tartışmaları yapılmamaktadır. Türkiye, nüfusu 2030'lu yıllarda net azalma gösterecek Rusya Federasyonu'na da komşudur. Nüfus ihracı sanki diğer ürünlerin ihracı ile eş değer tutulmaktadır. Nihayet, Türkiye, nüfus artış hızı yavaşlayan, yaşam beklentisi artan ve dolayısıyla önümüzdeki 25-30 yılda kendisi de yaşlanacak bir ülkedir. Bu nüfusun, ülke kalkınması için kullanılması gereken en kıymetli üretim faktörü olarak algılanmalıdır.

C. ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ

15.Bir üniversitenin yönetim kültürü bilimin değerlerine uygun olmalıdır ve Çağ Üniversitesi, yönetim kültürünü bilimin değerlerine uygun olarak belirleme çabasıdadır. Çağ Üniversitesi,

- Yükseköğretimde yeni eğilim ve değişimleri anlamak, öğrencilerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini yeni eğilim ve değişikliklere göre sürdürülmesi/kazandırılmasını sağlamak;
- Otomasyon, yapay zeka, dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin iş gücü talebi üzerindeki etkilerini anlayıp uygulamak ve
- Uluslararasılaşma eğilimlerini güçlendirmek yönünde çalışmaktadır.

Çağ Üniversitesi öğrencileri geleneksel olarak ve yarı yarıya Adana ve Mersin'den gelmektedir.

Türkiye geneli ve Adana- Mersin özelinde, sanayi kesiminin katma değer içindeki payı durağan bir seyir izlemektedir. Bu durum, Türkiye ve Adana- Mersin yöresinin henüz sanayileşmeyi tamamlamadan, sanayisizleşme trendine girdiğini göstermektedir. İki veri önemlidir: Sanayi kesiminin toplam katma değer içindeki payı ve sanayi kesimindeki istihdamın toplam istihdam içindeki payı. Tarım için de aynı konu söz konusudur.

Bu süreç, eğitim sektörünü nasıl etkiler? Günümüzde, kamu kesimi ve işveren kesimi, bir çok iş için sertifikasyon aramaktadır, bu süreç giderek bir gelenek haline gelmiştir. Eskiden fazla eğitim gerektirmeyen, yaparak öğrenilen bir çok iş kolu, sertifikalı ve diplomalı hale gelmiştir. Diğer taraftan iş arayanlar için konulan ön koşullar da artış göstermektedir. Bu durum, iş gücü arz ve talebinin buluşmasının önünde engel olmaktadır, ön koşulların artması, hane halkının çocuklarını (iş gücü arzının sahibi) daha fazla eğitime, üniversite ve lisans üstü eğitime yönlendirmektedir. Bu süreçte, reel ücretlerdeki artışın aynı trendi koruyamadığı da bir gerçektir. Eğitim seviyesi yükseldikçe, emeğin oransal ve mutlak değerleri düşmeye başlamış; eğitim süreleri farklı bir işçi ile yükseköğretim mezunu arasındaki fark nerede ise ortadan kalkmıştır.

Ortalama vasıflara sahip bir işçinin ücreti yetersiz sanayileşme ile düşmekte, reel olarak azalmakta ve oransal fiyat dengesi bozulmaktadır.

Vasıf talebinin artması ile eğitim seviyesinin artması, iş gücü piyasalarını dengeye getirecek işlerliği sağlamada başarılı olamamıştır.

Bu durum, uzmanlaşmış işgücünün bulunmasında yeterli seviyelere çıkamama durumu yaratmış ve genç işsizliği artış göstermiştir.

Tarımsal fiyatlardaki yavaşlama ve fiyat oynaklığı, eğitim seviyesi artan genç nüfusun tarım kesimine geri

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü

	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE ANALİZİ, KIYASLAMA RAPORU, GELECEK SENARYOLARI VE DEĞİŞİM PLANI	Doküman No	RPR-0003
		Yayın Tarihi	27.11.2024
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	-
		Son Gözden Geçirme Tarihi	-

dönmesini de engellemeye başlamıştır.

Eğitim enflasyonu ve değer (ücret) sorunu ortaya çıkmaktadır.

16. Prof. Dr. Metin BERBER, Arş. Gör. Büşra YILDIZ ve Arş. Gör. Mücahid Samet TILMAZ tarafından hazırlanıp Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 2024, 10(1), 159- 178’de yayımlanan “Türkiye İİBS Düzey 2’ye göre kapsayıcı büyüme indeksi” başlıklı makaleye göre; Adana ve Mersin’in içinde yer aldığı TR62 bölgesinde; kişi başına GSYH, sanayide istihdam edilenlerin iş gücü içindeki payı, kişi başına elektrik kullanımı, medyan gelirin yüzde 60’ına göre yoksulluk oranı, Gini katsayısı, ortaöğretimde kadın okullaşma oranı (net) yüzde, 5 yaş altı ölüm hızı (yüzde), ilköğretim okullaşma oranı (ilkokul + ortaokul, net, yüzde), içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (yüzde); sigortalı, pasif, toplam aylık ve gelir alanların nüfus içindeki payı kullanılarak yapılan analizlerde;

26 bölge içinde Adana ve Mersin’in yer aldığı TR62, 2014 yılında indeksin tam puanı olan 10’a göre 3,70 puan ile 19. sırada yer alırken, 2021 yılında 3,92 puan ile 18. sıraya yükselmiştir. Her iki yılda en yüksek puanı alan bölgeler sırası ile 7,49 ve 7,46 puan almışken en düşük puanlı bölgeler 1,89 ve 1,55 puan almışlardır. TR62 bölgesi bu iki yıl arasında iyileşme gösteren 16 bölge arasında yer almıştır.

17.TÜİK tarafından istihdam konusunda yapılan çalışmalara karşılık mesleklere göre ücret çalışması yapılmıyor olması nedeniyle, değişik meslek gruplarının ücret seviyelerini özel kuruluşlar tarafından yapılmakta ve sınırlı da olsa fikir vermektedir. Bu konuda Michael Page Türkiye ücret Araştırma Sonuçları (2023) şu şekildedir:

- Bilgi teknolojileri: Direktör seviyesine kadar- çalışanın alanına, deneyimine ve uzmanlığına göre yıllık brüt 400 bin lira – 1800 bin lira.
- Bankacılık ve finansal hizmetler: En az deneyimli uzman yılda brüt 450 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip yönetici yılda brüt 1300 bin lira.
- Satış ve pazarlama: En az deneyimli çalışan yılda brüt 400 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1500 bin lira.
- İngilizce bilen finans elemanı: En az deneyimli uzman yılda brüt 420 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1700 bin lira.
- Sağlık ve yaşam bilimleri: En az deneyimli çalışan yılda brüt 450 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1300 bin lira.
- İnsan kaynakları: En az deneyimli çalışan yılda brüt 450 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1600 bin lira.
- Perakende sektörü: En az deneyimli çalışan yılda brüt 450 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1200 bin lira.
- Tedarik zinciri ve lojistik: En az deneyimli çalışan yılda brüt 450 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1500 bin lira.
- Mühendislik ve üretim: En az deneyimli çalışan yılda brüt 400 bin lira- 12 yılı aşkın deneyime sahip çalışan yılda brüt 1700 bin lira.

18. Çağ Üniversitesi olarak, yeni mesleklerin çoğunluğu fen ve mühendislik bilimlerine hitap etse bile, öğrenci profilimizin (analitik düşünme, teknolojiye uyum ve öğrenme yeteneği ile yaratıcılık) niteliklerini hangi branşta olursa olsun, kazanması gerekliliği, müfredatımızda yer almaktadır ve ders ve programlarımız bu yönde yenilenmektedir. (Ayrıca yeni meslek kollarından e- ticaret, dijital dönüşüm, iş zekası uzmanı, metaverse gibi alanlarla ilgili dersler müfredatta yer almaktadır).

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü

	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE ANALİZİ, KIYASLAMA RAPORU, GELECEK SENARYOLARI VE DEĞİŞİM PLANI	Doküman No	RPR-0003
		Yayın Tarihi	27.11.2024
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	-
		Son Gözden Geçirme Tarihi	-

D. ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI ÇALIŞMALARINA GÖRE TR62 BÖLGESİ (ADANA VE MERSİN) HAKKINDA BAZI SAPTAMALAR

TÜİK tarafından yayımlanan veri setinde TR62 bölgesinin Türkiye GSYH içinde aldığı paya, en son veri olan 2023 yılına kadar ulaşılmaktadır. 2004- 2018 yılları arasında gerileme, daha sonra artış göstermiştir. Kişi başına GSYH ise 2007 yılından itibaren incelenmiş ve 2010- 2013 yılları arasında yükselmiş, daha sonra gerileme göstermiştir. 2020, 2007 ile aynı seviyededir. 2020 yılında kişi başına GSYH Türkiye için 8600 \$ iken, Mersin 7400\$ ve Adana 6300\$ civarındadır. 2021-2023 yılları için ortalama eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert gelirinde (iktisadi olarak, kişi başına harcanabilir gelir) TR 62 bölgesi, Türkiye ortalamasının yüzde 20 kadar altındadır. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi kentler ise Türkiye ortalamasının yüzde 25- 30 üzerindedirler. Adana'nın tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerinin her birisinde Türkiye içinde ilk 10 sırada; Mersin'in sanayi dışında ilk 10 içinde yer alıyor olması; kişi başına gelirde Türkiye ortalamasının altında olma gerçeğini değiştirmemektedir. Bölge ihracatının büyük kısmının (Adana için yüzde 44 ve Mersin için yüzde 54) düşük teknoloji ve sadece yüzde 1 kadarlık kısmının ileri/yüksek teknoloji olduğu görülmektedir. Geri kalan (Adana için yüzde 55 ve Mersin için yüzde 40) ihracatın tamamı orta teknoloji olarak düşünülebilir.

İlk stratejik öncelik “Rekabet gücünün artırılması” için beklentiler;

- Sürdürülebilir mavi ekonomi,
- İmalat sanayiinde katma değer ve verimliliğin artırılması,
- Sanayide yeşil dönüşümün sağlanması ve
- Lojistik altyapının geliştirilmesi ile ihracat odaklı büyümeye katkı olarak belirtilebilir.

“İmalat sanayiinde katma değer ve verimliliğin artırılması” için belirlenen tedbirler;

- “Ceyhan Petro- Kimya Endüstri Bölgesi” tesislerinin (kümelenme ile) desteklenmesi,
- İmalat sanayiinde dijital dönüşüm ve,
- Ar-Ge ve inovasyon kapasitesinin artırılması olmalıdır. Genel olarak bakıldığında bu tedbirler On birinci ve On ikinci Kalkınma Planında belirtilen tedbir ve politikaların devamı niteliğindedir; sanayide yeşil dönüşüm, dijitalleşme ile birlikte “ikiz hedef” olarak tanımlanmalıdır. Tedarik zincirinin gelişmesi için, Yenice Lojistik Merkezi ve Mersin Limanı yanında, Taşucu Lojistik Merkezinin özellikle Konya ve Karaman için bir ihracat kapısı olması da planlanmak durumundadır. “Mavi ekonomi” ile, TR62'nin sahip olduğu 480 km. sahil şeridinde ekonomik aktivitelerin artırılması ve temiz bir sahil şeridine ulaşılması ön plana alınmalıdır.

İkinci stratejik öncelik, sosyal gelişmenin ve sosyal uyumun sağlanması olmak durumundadır. Özellikle Bölgeye gelen göç, işsizlik, istihdam ve iş gücü yapısı bu bölümde yer almak ve hedefler: “Göçle gelenler ile ev sahibi toplumun uyumu”, “kadınların iş hayatına katılım”, “eğitimde ve istihdamda yer almayan (NEET) gençlerin işgücüne kazandırılması”, “çocuk ve gençlerin iyi olma halinin geliştirilmesi”, “mesleki eğitimin desteklenmesi”, ve “sosyal girişimciliğin geliştirilmesi” olmak durumundadır.

Stratejik öncelik 3, kentsel yaşam kalitesinin artırılması ve çevrenin korunması olarak düşünülmelidir. Bunun için de, “sağlıklı ve sürdürülebilir kentler yaklaşımı ile yeşil dönüşüm uygulamaları”, “kırla bütünleşik kentsel gelişme odaklarının oluşturulması” ve “afetlere karşı dirençli kent yaklaşım” olarak belirlenmelidir ve hedefler Avrupa Birliği “Drawing Urban Transition (DUT) projeleri ile uyumludur.

Son stratejik öncelik ise “sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanması” başlığını taşımak durumunda olmalıdır ve program hedefleri; “kırsalda beşeri ve sosyal sermayenin ve böylece geçim kaynaklarının artırılması”, “turizmde çeşitliliğin sağlanması ile katma değer artırılması”, “tarımsal üretimde katma

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü

	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE ANALİZİ, KIYASLAMA RAPORU, GELECEK SENARYOLARI VE DEĞİŞİM PLANI	Doküman No	RPR-0003
		Yayın Tarihi	27.11.2024
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	-
		Son Gözden Geçirme Tarihi	-

değer ve verimliliğin artırılması” ve “kırsal alanda yaşam kalitesinin geliştirilmesi” olmak durumundadır. Bu önceliğin kırsal kalkınmayı sağlayacak şekilde olmak üzere; küçük aile işletmelerinin korunması ve tarımsal girişimciliğin desteklenmesi, kırsal sivil toplum kuruluşlarının güçlendirilmesi, tarımda havza bazlı ürün geliştirme ve bitki deseni modelleme çalışmaları, tarımda verimlilik ve dijitalleşme odaklı teknolojik yenilik çalışmalarının yapılması, alternatif turizm faaliyetleri, doğal mirasın korunma ve tanıtımının sağlanması, turizmde katma değerli ürünlerin geliştirilmesi, sosyal alt yapının geliştirilmesi ve kırsal altyapı hizmetlerinin sunum kalite ve erişilebilirliğinin artırılması tedbirlerinin tanımlanan stratejik önceliklerle uyumlu olmaları düşünülmelidir.

E. SONUÇ

1. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarının ve özellikle sürdürülebilirlik, yeşil dönüşüm ve dijitalleşmenin plan taslağının odak noktasını oluşturduğu, bir çok hedefin bu odak noktası etrafında belirlendiği değerlendirilmektedir.
2. TR 62 için iktisadi büyümenin kaynağı üretim ve ihracattır ve bunları destekleyecek verimlilik artışı ile kaynakların etkin kullanımı konusunda hedef ve tedbirler dikkate alınmalıdır. Aynı şekilde, üretim ve ihracatı destekleyecek eğitim konusunda tedbir (ler) de alınmak durumundadır. Üretim yapısının yanında, üretimin nasıl yapıldığı ve dağıtıldığı dikkate alınmazsa, “yoksullaştıran büyüme” ile karşılaşmanın mümkün olacağı dikkate alınmalıdır.
3. Yüksek katma değer yaratan ilaç- tıbbi cihazlar, raylı sistemler, elektronik gibi sektörler ön plana çıkarılmalı; kimya, bazı makinelerin üretim, tarım ve turizm bunları destekleyen sektörler olarak görülmelidir.
4. Tarım ve sanayi geçmişini göz önüne alarak TR 62 bölgesinin değerini arttırmayı kapsayacak ayrı bir strateji ve tedbirin yer almasının uygun olduğu düşünülmektedir.
5. TR62 için,-örneğin- önümüzdeki beş yıl içinde, gerek kişi başına gelirden ve gerekse istihdamda, NEET gibi önemli konularda, eğitimde, Türkiye ortalaması ile nasıl yakınsayacağı konusunda bir strateji belirlenmesi gerekmektedir. Türkiye ortalaması civarında olursa idi, 2022 yılında, TR 62 GSYH 195,9 milyar TL yerine 43 milyar TL daha fazla ile 240 milyar TL civarında olacağı hesaplanmaktadır. Bu büyüklük Türkiye GSMH sıralamasındaki yeri değiştirmese bile bir üstte yer alan Bursa, Eskişehir ve Bilecik ile olan gelir farkını 36 milyar TL seviyesine indirirdi.
6. Bütüncül olarak bakıldığında; Bölgenin ihtiyacının; bütüncül, kapsayıcı, sosyal dayanışmanın ön plana çıktığı, gerekli durumlarda kamu yatırımlarının önderliğinde/sürükleyiciliğinde tam kalkınma şeklinde tanımlanmasının gerekli olduğu ve kamu ve özel kesim tarafından Bölge üniversitelerinin katkılarının daha fazla talep edilmesi gerektiği değerlendirilmesi gereken önemli bir konudur.

Üniversite Sistemi ve dolayısıyla Çağ Üniversitesinin Karşılaşacağı Riskler:

1. Nüfus artış hızının düşmekte olması (uzun vadeli risk).
2. Üniversite kontenjanlarının ancak puan düşürülerek doldurulmaya çalışması (Yüksek öğrenimde azalan getiriler görülmeye başlanmış olabilir).
3. Genç işsizliğinin (16- 25) yüksek olması.
4. Ne işte, ne iş başında eğitimde ve ne de okulda olmayan nüfusun artması.
5. Geçici olsa bile, artan öğrenim maliyetleri nedeni ve iktisadi krizin etkisi ile öğrencilerin üniversiteye gelmelerinin zorlaşması.
6. Düşük ücretler nedeni ile üniversite mezunlarının çalışma istek ve arzularının düşük olması.
7. Çağ Üniversitesi’nin bulunduğu Mersin ilinde iki tanesi vakıf olmak üzere dört, Adana ilinde iki kamu üniversitesinin varlığı.

Hazırlayan	Kontrol	Onay
Doç. Dr. Şenol Kandemir Genel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Duygu Gür Kalite Yönetimi Koordinatör Yardımcısı	Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu Kalite Yönetimi Koordinatörü